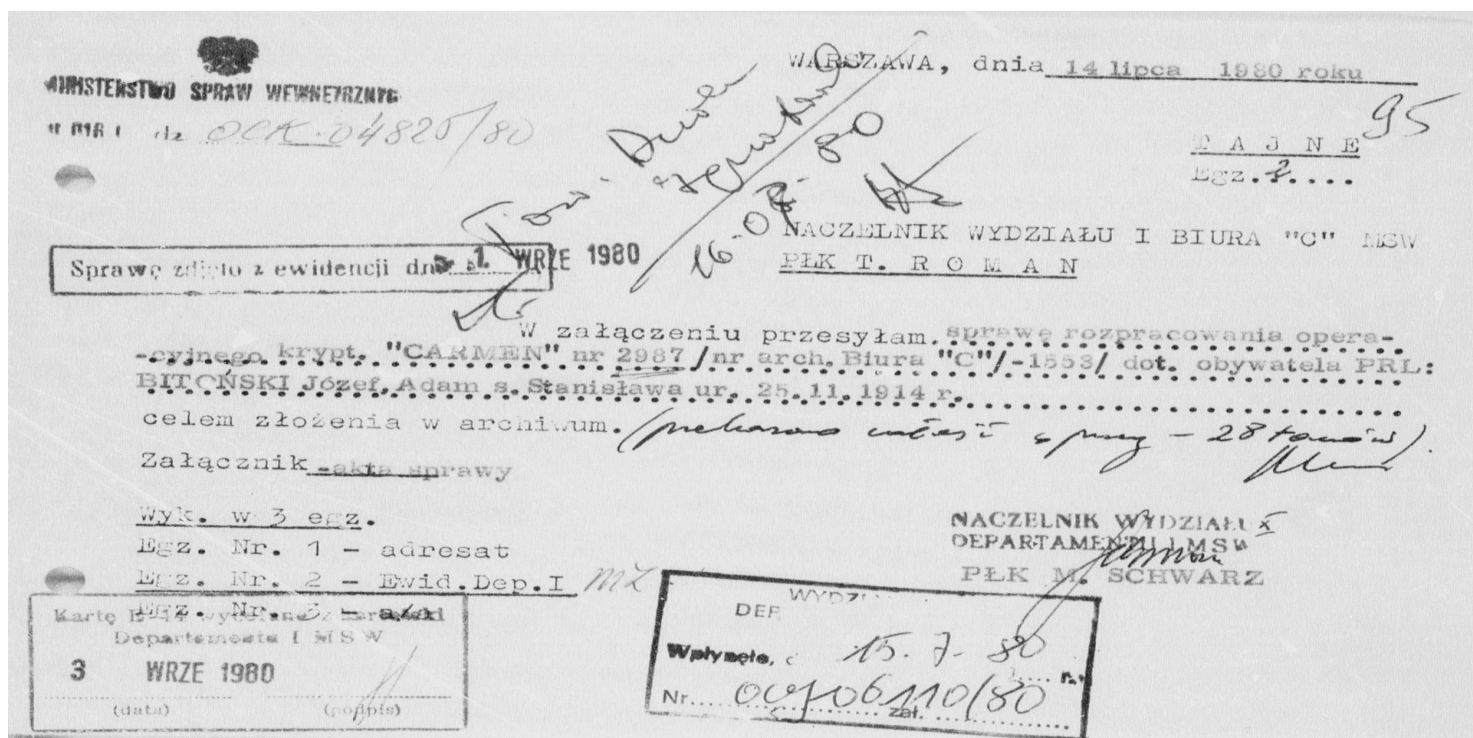

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/tajne-sluzby/105294,Od-Dwojki-do-komunistycznego-szpiega-Adam-Jozef-Bitonski.html>

Korespondencja w sprawie przekazania 28 tomów akt operacyjnych dot. Adama Bitońskiego do archiwum Biura „C” MSW (z zasobu IPN)

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Od „Dwójki” do komunistycznego szpiega. Adam Józef Bitoński

OKRES HISTORYCZNY

(1948-1956) Stalinizm w Polsce

Autor: WITOLD BAGIEŃSKI 25.01.2024

Tylko dwóch szpiegów wywiadu PRL doczekało się pełnometrażowych filmów na swój temat. Jednym z nich był Marian Zacharski, a drugim działający ponad

20 lat wcześniej Adam Józef Bitoński.

Urodził się w 1912 r. we Lwowie, a od 1920 r. mieszkał w Toruniu. Po ukończeniu gimnazjum, w 1934 r. był uczestnikiem Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy przy 4. Dywizji Piechoty w Brodnicy, po czym służył w 67. Pułku Piechoty w tym mieście. Od 1935 r. pracował w Urzędzie Wojewódzkim w Toruniu, a następnie rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym UJ i w Szkole Nauk Politycznych i Administracyjnych w Krakowie.

Kariera wojskowa

Niespodziewanie w 1938 r. przerwał naukę, by zostać zawodowym żołnierzem i pracownikiem wywiadu. W dość krótkim czasie został kierownikiem Referatu Ochrony Ekspozytury nr 4 Oddziału II w Katowicach, a od maja 1939 r. prowadził placówkę „Dwójki” w Mikołowie.

Jego udział w działaniach zbrojnych przeciwko Niemcom był krótki. W czasie walki, został ranny i dostał się do niewoli. Już po kilku miesiącach został jednak uwolniony ze względu na stan zdrowia.

Po wybuchu wojny służył w Batalionie Fortecznym „Mikołów” Grupy Operacyjnej „Śląsk”, która podlegała dowództwu Armii „Kraków”. Ze względu na trudną sytuację opuścił kraj i, przez Rumunię, przedostał się do Francji. W listopadzie 1939 r. wstąpił do 1. Pułku Grenadierów 1. Dywizji Grenadierów w Armii Polskiej we Francji. Jego udział w działaniach zbrojnych przeciwko Niemcom w czerwcu 1940 r. był krótki. Wtedy to, w czasie walki, został ranny i dostał się do niewoli. Już po kilku miesiącach został jednak uwolniony ze względu na stan zdrowia.

Adam Bitoński (fot. z zasobu IPN)

W 1941 r. Bitoński rozpoczął działalność w konspiracyjnej organizacji wojskowej podległej naczelnemu dowództwu WP w Londynie. Pod koniec 1942 r. aresztowano go podczas próby przekroczenia granicy francusko-hiszpańskiej, po czym przez niemal rok przebywał w obozach jenieckich na terenie Francji. W październiku 1943 r. szczęśliwie udało mu się uciec i niedługo potem wstąpił do Polskiej Organizacji Walki o Niepodległość i powiązanej z nią Organizacji Wojskowej „Monika-W”, które prowadziły działalność podziemną w okupowanej przez Niemców Francji.

Po wyzwoleniu kraju przez aliantów służył w Samodzielnej Kompanii Grenadierów 1. Korpusu PSZ. Od października 1945 do kwietnia 1948 r. był pracownikiem Polskiej Wojskowej Misji Likwidacyjnej we Francji.

Adam Bitoński z żoną na

wakacjach (fot. z zasobu IPN)

Adam Bitoński (fot. z zasobu IPN)

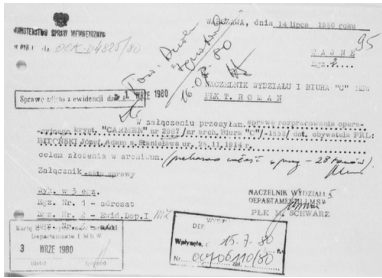
Emigracja bez perspektyw

Kiedy został zdemobilizowany pracował jako sprzedawca, a równocześnie należał do polskich, emigracyjnych, organizacji kombatanckich. W 1949 r. wstąpił również do mikołajczykowskiego PSL na uchodźstwie. Dzięki dużemu zaangażowaniu i talentom organizacyjnym od 1955 r. był członkiem, a w 1959 r. został sekretarzem Rady Naczelnej PSL.

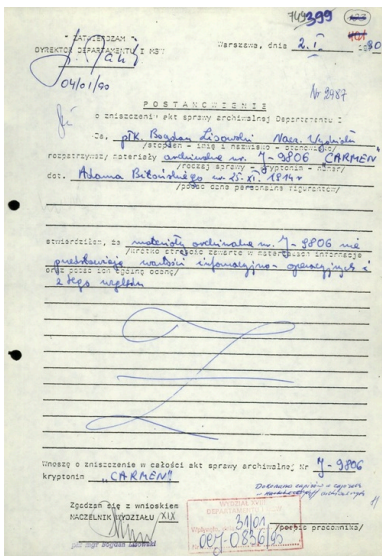
Uczestniczył w powołaniu tzw. brukselskiego PSL, czyli wykreowanej i kontrolowanej przez Departament I MSW (wywiad) organizacji, która miała odegrać rolę konia trojańskiego w środowisku polskiego uchodźstwa.

Po zakończeniu wojny Bitoński postanowił uzupełnić wykształcenie. W 1952 r. ukończył naukę w Instytucie Wyższych Studiów Międzynarodowych Wydziału Prawnego przy Uniwersytecie Paryskim i Akademii Prawa Międzynarodowego w Hadze. Pracował jako dziennikarz. Był m.in. korespondentem przy Radzie Europejskiej w Strasburgu i przy ONZ w Genewie. Po śmierci dotychczasowego prezesa PSL we Francji uzurpował sobie sprawowanie tego stanowiska. Kiedy został usunięty z partii uczestniczył w powołaniu tzw. brukselskiego PSL, czyli wykreowanej i kontrolowanej przez Departament I MSW (wywiad) organizacji, która miała odegrać rolę

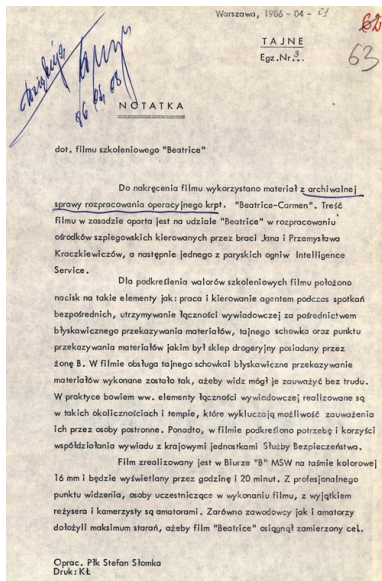
konia trojańskiego w środowisku polskiego uchodźstwa.

Korespondencja w sprawie przekazania 28 tomów akt operacyjnych dot. Adama Bitońskiego do archiwum Biura „C” MSW (z zasobu IPN)

Dokument informujący o zniszczeniu akt sprawy archiwalnej kryptonim „Carmen” dot. Adama Bitońskiego (z zasobu IPN)

Notatka na temat filmu szkoleniowego pt. „Beatrice” opartego na sprawie Adama Bitońskiego (z zasobu IPN)

W imieniu PRL

Kontakty Bitońskiego z wywiadem rozpoczęły się już w 1948 r., gdy został zwerbowany jako agent „Robert”. Pseudonim ten zmieniono w pierwszej połowie lat pięćdziesiątych na „Beatrice”, a później na „Carmen”. Był to czas jego największej aktywności w inwigilowaniu francuskich polityków, polskich emigracyjnych działaczy oraz rozpracowywaniu ludzi powiązanych z polskimi, brytyjskimi i francuskimi służbami wywiadowczymi.

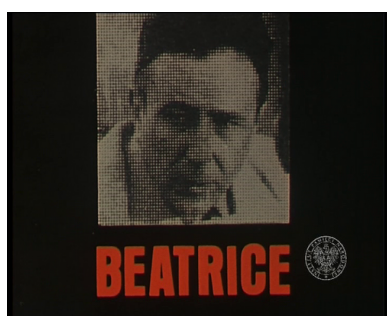
Za sprawą jego aktywności politycznej i skuteczności francuskiego kontrwywiadu w styczniu 1963 r. został aresztowany przez władze francuskie pod zarzutem szpiegostwa, za co skazano go na 4 lata więzienia.

Za sprawą jego aktywności politycznej i skuteczności francuskiego kontrwywiadu w styczniu 1963 r. został aresztowany przez władze francuskie pod zarzutem szpiegostwa, za co skazano go na 4 lata więzienia. Bitoński wyszedł na wolność dzięki amnestii już w styczniu 1965 r., ale nakazano mu opuszczenie Francji.

Po powrocie do Polski został na krótko zatrudniony w Departamencie I MSW w celu nabycia uprawnień związanych ze służbą w resorcie. Mieszkał w dzielnicy Saska Kępa w Warszawie. Zmarł w 2000 r. i został pochowany na stołecznym Cmentarzu Północnym. Niestety część jego historii pozostanie nieznana, ponieważ w styczniu 1990 r. zniszczono co najmniej 28 tomów jego akt operacyjnych.

Wspomniany film „Beatrice” został zaprezentowany w ramach cyklu „Z filmoteki bezpieki” i można go zobaczyć na kanale IPN TV.

**Początek filmu szkoleniowego pt.
„Beatrice” opartego na sprawie
Adama Bitońskiego (z zasobu
IPN)**

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ